

2117

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2019 – zakázka č. 2117

Název projektu: SALUTOPROTEKTIVNÍ FAKTORY ŽIVOTNÍHO STYLU V ADOLESCENCI

Odpovědný řešitel: PhDr. Stanislav Pelcák, Ph.D.

Studenti doktorského studia na PdF UHK: -

Studenti magisterského studia na PdF UHK: Bc. Šárka Chaloupková

Bc. Nikola Petrová

Mgr. Martin Knytl

Bc. Michal Giridhári Semerák

Školitelé doktorandů: -

Další výzkumní pracovníci: Mgr. Lucie Špráchalová

Celková částka přidělené dotace: 148 771 Kč (2 roky)

Celková částka přidělené dotace pro rok 2019: 95 696 Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu

Projekt navazuje na započatou práci a výzkum autorů projektu, kteří se dlouhodobě zabývají multikauzální etiologií životního stylu dětí a dospívajících. Projekt navazuje na tyto předchozí publikační výstupy autorů a dále je doplňuje a rozvíjí:

ŠPRÁCHALOVÁ, L., PELCÁK, S. Sexual Risk Behaviour in Czech Pupils and Students – Selected Aspects. *4th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Science & Arts SGEM 2017*, 22 - 31 August, 2017, Conference Proceedings, Book 3, Science and Society, Vol. 4 – Education and Educational Research, p. 437 – 544.

ŠPRÁCHALOVÁ, L., PELCÁK, S. a RASZKOVÁ, T. Risk and Protective Factors of Life Style in Selected Helping Professions. *4th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Science & Arts SGEM 2017*, 22 - 31 August, 2017, Conference Proceedings, Book 3, Science and Society, Vol. 3 – Sociology and Healthcare, p. 631 – 338.

PELCÁK, S., ŠPRÁCHALOVÁ, L. Strach, úzkost a tréma u adolescentů [Fear, anxiety, and teasing in adolescents]. In: Raszková, T., Špráchalová, L. (eds). *ACTA SOCIOPATHOLOGICA IV*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017, pp. 171-182. ISBN 978-80-435-666-7.

ŠPRÁCHALOVÁ, L. Percepce suportivního klimatu a sebedůvěry žáky a studenty vybraných českých škol v kontextu rizikového chování [Perception of supportive climate and self-confidence by pupils and students of selected Czech schools in the context of risky behavior]. In: Večerka, K. (ed.). *ÚVAHY NAD SOCIÁLNÍ PATOLOGÍÍ. Konference sekce sociální patologie ČSS*. Svratka, 19. – 21. dubna 2017. Praha: Tiskárna F&F, 2017.

V rámci prvního roku projektu jsme pracovali s již získanými daty a dále pokračovali ve sběru dat. Školili jsme spolupracující studenty pro práci na projektu (sběr dat, zadávání dat, čistění datové matice, popis dat, odborné rešerše apod.). Publikovali jsme v rámci projektu prozatím dva

výstupy a navázali hlubší spolupráci v rámci sběru dat se školami v Královeshradeckém kraji. Proběhla též pracovní schůzka se zástupci odboru školství Královeshradeckého kraje (Mgr. Odlová, Mgr. Kosová), kde jsme získali podporu výzkumných aktivit pro rok 2019 v podobě informování škol o probíhajícím výzkumu (oficiální mail z Kraje školám). Na základě toho se nám začaly školy samy ozývat se zájmem o spolupráci a výsledky výzkumu.

V roce druhém se nám podařilo s podporou Královeshradeckého kraje zahájit spolupráci se školami z Královeshradeckého kraje (školy byly vybírány v podstatě samovýběrem, bohužel se většina oslovených škol odmítla zúčastnit z důvodu přetížení podobnými aktivitami a byrokracií). Školy zúčastněné nám ovem obvykle poskytly většinu svého druhého stupně, čímž jsme sesbírali dostatek dat. Školy jsme navštívili, sbírali jsme druhou vlnu dat s drobně upraveným výzkumným nástrojem, jehož úprava vycházela z praxe prvního roku projektu. Pracovní tým prošel v druhém roce změnami – studenti z roku prvního ukončili studium a nastoupili studenti noví, což projekt značně zbrzdilo, jelikož muselo proběhnout opět zaškolování stejně jako v roce prvním. Potýkali jsme se též s odchodem jedné z řešitelek na mateřskou dovolenou. Nicméně plánovaný sběr se nám povedlo dokončit a po skončení projektu budou zapojené školy postupně dostávat výzkumné zprávy. Zpracovaná data jsou upravena individuálně podle potřeb jednotlivých škol, které se zapojily do projektu, a přinesou jim přehled o žácích v oblastech adherence ke zdravému životnímu stylu, rizikového chování s akcentem na jídelní chování, psychické odolnosti a psychického ladění. Jsme si ovšem vědomi, že data jsou specifická pro dané školy, výsledky proto nezobecňujeme na celou cílovou populaci.

Výzkumný nástroj a metodologie

Pod vedením garanta projektu PhDr. S. Pelcáka, Ph.D. jsme použili rozsáhlý dotazník složený z několika částí, a to standardizovaných i nestandardizovaných – autorem celkového dotazníku je dr. Pelcák, který vychází z etiologie SRCH-D. Tento nástroj slouží pro kvantitativní analýzu oblastí jako adherence ke zdravému životnímu stylu, pohybová aktivita, rizikové a sociálně nežádoucí chování, vybrané osobnostní faktory (psychická odolnost a depresivita). Pro rok 2019 jsme připravili upravenou verzi testové baterie, která hlouběji zkoumala zdravý životní styl dětí se zaměřením právě na emocionální ladění, depresivitu a jejich souvislost s experimentováním v oblasti jídelního chování a pohybovou aktivitou. Projekt nám pomohl dotazník upravit pro potřeby efektivního screningu na ZŠ.

Výchozí předpoklad

Z již publikovaných výstupů autorů projektů i autorů jiných včetně zahraničních uvažujeme statisticky významné vazby mezi výše zmíněnými faktory. Předpokládáme např. nižší psychickou odolnost u dětí vykazující vyšší míru rizikového chování a nižší míru sebe-uvědomění a adherence ke zdravému životnímu stylu.

Cíl výzkumu

Naším cílem bylo ověřit protektivní roli vybraných resilientních faktorů v etiologii rizikového chování a adherenci ke zdravému životnímu stylu. Tyto cíle jsme naplnily realizací výzkumu a následně vydáním zpracování dat v rámci odborných výstupů.

a) Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

1. PELCÁK, S., a ŠPRÁCHALOVÁ, L. Psychická odolnost, deprese a vybrané projevy chování v adolescenci. *Konference Sociální procesy a osobnost – SPAO2018*, Tatry, 2018. s. 264-272. ISBN: 978-80-89524-40-2.
2. KNYTL, M. Analogické formy rizikového chování v offline a online prostředí. In: VEČERKA, K., ed. Rizikové jevy a jejich prevence. Sborník z příspěvků z konference konané Sekcí sociální patologie při ČSS v Luhačovicích. Praha: Česká sociologická společnost, 2019. s. 59-64. ISBN 978-80-905443-6-9.
3. PELCÁK, S., ŠPRÁCHALOVÁ, L., CHALOUPKOVÁ, Š. a PETROVÁ, N. Vybrané faktory multikauzální etiologie rizikového chování v adolescenci. In: Walancik, M. a Hoferková, S. *Zagrożenia jednostki we współczesnym społeczeństwie* [Ohrožení jedince v současné společnosti]. Dąbrowa Górnicza: Akademia WSB, 2019. s. 344-350. ISBN 978-83-65621-65-8.
4. PELCÁK, S., ŠPRÁCHALOVÁ, L., KNYTL, M. a CHALOUPKOVÁ, Š. Agrese a nepřátelství jako formy rizikového chování u dětí a mládeže na Královéhradecku. *Media4u Magazine* [online], 4/2019. s. 24-29. ISSN 1214-9187.
5. SEMERÁK, Michal Giridhári. *Subjektivní pohoda života ve školním prostředí* [online]. Hradec Králové, 2018 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/ilhp1b/>>. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Stanislav Pelcák, Ph.D.
6. CHALOUPKOVÁ, Š. *Vybrané faktory jídelního chování v adolescenci* [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/rjsn48/>>. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Stanislav Pelcák, Ph.D.
7. KNYTL, M. *Rizikové chování v reálném a virtuálním prostředí v kontextu školní docházky* [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/1bah57/>>. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce prof. PhDr. Blahoslav Kraus, CSc.
8. PELCÁK, S. a KNYTL, M. *Vybrané behaviorální projevy v adolescenci*. 2020 (v přípravě).

Aktivní účast na konferencích:

1. Konference SPAO 2018 (Stará Lesná, 17.-19. září 2018);
2. Konference Socialia 2018 (Banská Bystrica, 18.-19. října 2018);
3. VII. Kriminologické dny (Ústí nad Labem, 21.-22. ledna 2019);
4. Konference Sekce sociální patologie při České sociologické společnosti na téma Rizikové jevy a jejich prevence (Luhačovice, 3.-5. dubna 2019)

Přehled realizovaných výdajů rok I:

a) osobní náklady

Celkem: 6 400 Kč (Odměna: hlavní řešitel – 3400 Kč, odměna: Mgr. Lucie Špráchalová – 3000 Kč)

b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 17 000 Kč (Chaloupková Šárka, P16P0665 – 9000 Kč, č. ú.: 202317276/0600, Petrová Nikola, P16P0678 – 8000 Kč, č.ú.: 210254252/0600)

Studenti vypracovávali v prvním roce projektu odbornou rešerši, učili se sběru a zpracování dat, podíleli se na formálních úpravách publikačních výstupů, osvojili si základní metodologii pro další práci s daty v projektu pro rok následující.

c) materiálové náklady a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 8172 Kč

Kancelářské potřeby: 5052 Kč (spotřební materiál do kanceláře včetně potřeb pro tisk, kompletaci a distribuci dotazníků)

Časopis – předplatné: 540 Kč (Československý psychologie)

Dotazníky Stress Profile, 50 ks: 2580 Kč (standardizované dotazníky včetně manuálů pro další rok projektu)

d) další provozní náklady nebo výdaje a jejich stručné zdůvodnění

e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 9668 Kč

Konzultační činnost: 2000 Kč + 7668 Kč

V rámci této položky je zahrnut konferenční poplatek konference hlavního řešitele a také odborná konzultační činnost zpracování dat v softwaru SPSS (25 hod., 175Kč/hod = 2000 Kč) a konzultace v organizaci ACREA)

f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK,

g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění

Celkem 11 835 Kč

Konferenční poplatky: 2060 Kč (SPA0 2018)

V rámci této položky vycestoval hlavní řešitel projektu na vědeckou konferenci v Tatrách (SPA0 2018). Položka zahrnuje cestovné, ubytování, pojištění a diety + konferenční příspěvek).

Přehled realizovaných výdajů rok II:

h) mzdové(osobní) náklady

Celkem: 7261,48 Kč (Odměny: hlavní řešitel – 3830,74 Kč, odměna: Mgr. Lucie Špráchalová – 3430,74 Kč)

i) stipendia a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 36 000 Kč (Chaloupková Šárka – 10 000 Kč, Knytl Martin – 18 000 Kč, Semerák Michal – 8000 Kč)

Studenti ve druhém roce projektu zpracovali odbornou rešerši, participovali na sběru a zpracování dat, podíleli se na formálních úpravách publikačních výstupů, osvojili si základní metodologii pro další práci s daty, následně se aktivně podíleli na publikační činnosti. Současně studenti zapojení do projektu mohli využít data pro vlastní závěrečné práce, které následně obhájili (v roce 2019 2 práce, v roce 2018 1 práce).

j) materiálové náklady a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 15 755,74 Kč

Kancelářské potřeby: 8 806,14 Kč (spotřební materiál do kanceláře včetně potřeb pro tisk, kompletaci a distribuci dotazníků).

Odborná periodika a publikace: 6949,60 Kč (odborná literatura umístěna v univerzitní knihovně)

k) další provozní náklady nebo výdaje a jejich stručné zdůvodnění

l) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění

Celkem: 21 500 Kč

Konzultační činnost: 2000 Kč + 7668 Kč

V rámci této položky je zahrnuta odborná konzultační činnost zpracování dat v softwaru SPSS a konzultace v organizaci ACREA)

Podrobné zpracování dat obou etap řešeného projektu: 11 832 Kč

m) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK

n) cestovné a jeho stručné zdůvodnění

Celkem 11 190,11 Kč

Konferenční poplatky: 3618,30 Kč

V rámci této položky vycestoval hlavní řešitel projektu a zapojený spoluřešitel na vědeckou konferenci SOCIALIA 2019 (Slovensko).

Poznámka: zbývající výdaje související s projektem SV viz výsledovka po účtech obrátová (Magion)

Povinné přílohy:

a) kopie publikačních výstupů,

b) výpis (export) z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem,

c) vyúčtování dotace – „Výsledovka po účtech s pohyby“ z ekonomického informačního systému Magion.

Pozn.: Konečná bilance projektu pro druhý rok řešení = -20,60 Kč.

Datum:

3.01.2020

Podpis odp